

загального рівня цін; недосконалість нормативно-правової бази соціального захисту; повільний розвиток системи соціального захисту населення, відставання від міжнародних вимог; неефективне або нецільове використання виділених бюджетних коштів соціальними установами; відсутність системності у встановленні соціальних гарантій.

Реформування системи фінансування соціального захисту населення передбачає необхідність розширення сфери застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у системі соціального захисту населення, підвищення якості та розширення видів та форм соціальних послуг, покращення адресності надання соціальної допомоги, наближення вітчизняних стандартів соціального захисту у відповідності до міжнародних вимог, забезпечення однакового рівня доступу населення до соціальних послуг [6].

Реалізація євроінтеграційних намірів України потребує приведення системи фінансування соціального захисту населення до міжнародних вимог і врахування позитивного досвіду країн-членів ЄС в національній практиці.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики. URL: <https://www.msp.gov.ua/content/socialni-standarti.html>
3. Кропивницький М. О. Про принципи фінансування соціального забезпечення в Україні. Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 1/2(29/30)2016.
4. Стеценко Т.О. Фінансові аспекти забезпечення соціального захисту населення в умовах суспільної трансформації. Формування ринкових відносин в Україні. 2008. № 1 (80). С. 130—136.
5. Насібова О. В. Теоретичні аспекти фінансового забезпечення соціального захисту населення. Харківський інститут фінансів КНТЕУ. Економічна наука. Економіка та держава №8/2019. С. 35-40.
6. Парубець О. М., Сугоняко Д. О. Концепція розвитку системи соціального захисту населення в умовах інформатизації економіки та суспільства. Підприємництво та інновації, 2019. - № 10. - С. 129-135.

Лєпа Я. С., здобувачка вищої освіти гр. ФК-201
Науковий керівник – **Парубець О. М.**, д. е. н., професор
Національний університет «Чернігівська політехніка»

АНАЛІЗ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ

Ринок цінних паперів є складовою частиною фінансового ринку України. Серед головних завдань його функціонування можна виділити акумуляцію і перерозподіл фінансових ресурсів між учасниками зазначеного ринку та створення умов для прискорення переведення заощаджень фізичних і юридичних осіб в інвестиції, які необхідні для переведення національної економіки на інноваційно-інвестиційну модель розвитку.

На думку авторів роботи [1, с. 294] в сучасних умовах ринок цінних паперів України можна вважати таким, що розвивається, але дещо відстає за рівнем розвитку від аналогічних сегментів фінансової системи економічно розвинених країн світу. Також автори зазначають, що успішно функціонуючий ринок цінних паперів дає можливість мобілізації вільних грошових коштів фізичних та юридичних осіб та їх спрямування в найбільш перспективні галузі, завдяки чому з'являється можливість вирішення соціально-економічних проблем, та збільшення ресурсної бази підприємств.

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку щорічно публікує звіт про діяльність ринку цінних паперів у відповідності до вимог діючого законодавства [2]. Зупинимося на аналізі основних показників діяльності ринку цінних паперів у 2019-2020 рр. Результати аналізу зведемо в таблицю 1.

Як видно з наведених у таблиці 1 даних діяльність ринку цінних паперів в останні три роки не була стабільною і залежала від багатьох факторів. Особливий вплив на стан

зазначеного ринку спричинила коронакриза. У 2020 р. в порівнянні з 2019 роком відбулося зменшення загального обсягу випуску емісійних цінних паперів на 79 млн грн, акцій на 30,56 млрд грн, облігацій місцевої позики на 2,79 млрд грн, інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів на 7,9 млрд грн. При цьому спостерігалось збільшення обсягу зареєстрованих випусків облігацій підприємств на 21,74 млрд грн, акцій корпоративних інвестиційних фондів на 13,53 млрд грн. [2].

Таблиця 1 Показники діяльності ринку цінних паперів України за 2019-2020 рр.

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів млрд грн	112,68	113,4	112,39
Обсяг випуску акцій, млрд грн	63,5	32,98	42,88
Кількість випуску акцій, шт.	78	71	86
Обсяг випуску облігацій у т.ч.:			
підприємствами	11,2	32,9	9,9
банками	11,0	32,7	9,7
банками	0,2	0,2	0,2
Кількість випуску облігацій	88	96	113
Облігації місцевих позик, млрд грн	-	32,7	1,1
Інвестиційні сертифікати пайових інвестиційних фондів, млрд грн	12,95	5,05	7,53
Акції корпоративних інвестиційних фондів, млрд грн	25	38,52	50,90
Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організованому ринку, млрд грн	305	96	451,96

Джерело: складено автором на основі [2].

У 2021 р. загальний обсяг випуску емісійних цінних паперів зменшився на 1,01 млрд грн. в порівнянні з 2020 р., облігацій місцевої позики на 2,79 млрд грн, облігацій підприємств на 22,97 млрд грн, інвестиційних сертифікатів пайових інвестиційних фондів на 2,48 млрд грн порівняно з даними за аналогічний період 2020 року. При цьому спостерігалось збільшення обсягу емісії акцій на 9,90 млрд грн, зареєстрованих випусків облігацій підприємств на 21,74 млрд грн, акцій корпоративних інвестиційних фондів на 12,38 млрд грн [2].

Серед факторів, що негативно впливають на стан ринку цінних паперів України можна виділити наступні:

- недосконалість законодавчо-нормативної бази регулювання відносин підприємств, які взаємодіють на фондовій торговій біржі, зокрема, для захисту інтересів інвестора;
- відсутність розвинутої мережі фондових бірж;
- відсутня єдина налагоджена модель діяльності фондових бірж;
- низька активність використання похідних цінних паперів;
- низький рівень поінформованості населення про функціонування фондового ринку, що призводить до зниження довіри до фінансових інструментів;
- нерозвинена система інститутів недержавних інвестиційних фондів, страхових компаній та інститутів спільного інвестування;
- складна процедура розміщення акцій національних підприємств за кордоном;
- фіскальний тиск податкових органів на підприємства, які публічно здійснюють господарську діяльність [4].

Одним з головних факторів є відсутність належної державної підтримки функціонування і розвитку РЦП.

Проаналізувавши стан фінансового ринку, доцільно виокремити наступні перспективні напрями його розвитку:

- забезпечення відкритості і прозорості інформації стосовно операцій з цінними паперами;
- удосконалення діяльності фондових бірж та їх консолідація;

- підвищення довіри інвесторів до інструментів РЦП;
- підвищення ефективності діяльності регуляторів РЦП з метою посилення контролю за основними учасниками ринку цінних паперів;
- забезпечення надійного і ефективного функціонування об'єктів фінансової інфраструктури;
- впровадження в діяльності РЦП сучасних інформаційних технологій;
- розробка ефективної державної політики щодо покращення інвестиційного клімату [3, 4, 5].

Розвиток РЦП в сучасних умовах потребує розроблення стратегічних і тактичних заходів на основі врахування історичних, національних особливостей його функціонування та передового міжнародного досвіду, особливо країн-членів Європейського Союзу.

Список використаних джерел

1. Тимошенко О. В., Гудима Л. О. Ефективний розвиток національного ринку цінних паперів як імператив економічного зростання України. *Бізнесінформ*. №3. 2020. С. 293–298.
2. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
3. Татарин Н. Б., Бундз Н. Б., Кравчук А. С. Фондовий ринок України: сучасний стан та проблеми розвитку. *Молодий вчений*. №3 (91). 2021. С. 379–383.
4. Архипчук О. Перспективи розвитку торгівлі цінними паперами в Україні. *Фінансовий ринок*. 2018: веб-сайт. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=3430> (дата звернення: 12.06.2022).
5. Танклевська Н. С., Ярмоленко В. В. Сучасний стан та проблеми функціонування фондового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. № 7. 2021: веб-сайт. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9040> (дата звернення: 11.06.2022).

Шара М. А., Кобзар К. М., здобувачки вищої освіти 3 курсу, група ФК-191
 Науковий керівник – **Садчикова І. В.**, к.е.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЛЬ КОЛЕКТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Наразі дослідження розвитку функціонування колекторських компаній привертають все більшу увагу. З огляду досвіду економічно розвинених країн, причиною даного зацікавлення являється те, що колекторські компанії, які професійно спеціалізуються на позасудовому стягненні заборгованості фізичних і юридичних осіб, забезпечують суттєве зниження витрат кредиторів, які є наслідком неповернення боргів.

Як показує практика, в Україні функціонування колекторських фірм не відповідає загальноприйнятим міжнародним вимогам. Недоліки роботи колекторських компаній призводять до фінансових втрат та і до зниження довіри клієнтів. В українському законодавстві відсутнє чітке регулювання діяльності так званих колекторських компаній. Якщо колекторська компанія зареєстрована, то ця фірма зазначена в реєстрі як фінансова установа. Наразі в українському законодавстві відсутній окремий нормативно-правовий акт, який би чітко визначав та регулював їхню діяльність, а оскільки даного закону поки що не існує, то такі фінансові установи здійснюють свою діяльність на основі Цивільного кодексу України та законів що визначають регулювання відносин між боржниками і кредиторами [1].

Початком створення підґрунтя нормативно-правової бази у сфері регулювання колекторських компаній можна вважати запровадження у 2021 році закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту споживачів при врегулюванні простроченої заборгованості», що передбачає підвищення правового регулювання у даній сфері та захист боржників від агресивних та неправомірних колекторських компаній, які заради отримання прибутку можуть вдаватися до незаконних дій по відношенню до боржників [2].

Незважаючи на відсутність міцної нормативно-правової бази з регулювання колекторських компаній, даний вид фінансової діяльності розвивається та кількість функціонуючих суб'єктів у цій сфері активно зростає з року в рік. Лише за 2021 рік